

Каретна О. О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри соціальних теорій*

РОЗВИТОК МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

В Україні, за роки незалежності, відбулися кардинальні трансформаційні зміни, що супроводжувалися розпадом старої політико-ідеологічної системи та поступовим утвердженням нових національних цінностей і пріоритетів. В цей період, вибудовувалася демократична політика, створювалася нова система суспільно-політичних та економіко-соціальних відносин, закладалися основи громадянського суспільства.

Як молодіжна політика в цілому, так і державна молодіжна політика зокрема значною мірою реалізуються через саму молодь, молодіжний рух, молодіжні організації та об'єднання в результаті відповідної їх діяльності. При цьому маємо враховувати, що молодь ніколи не була, не є і не може бути однорідною. Вона різниться за рівнем освіти, професійної підготовки, ціннісних орієнтацій, соціальної активності, участі у політичних та інших суспільних процесах. Це має принципове значення при розробці і реалізації державної молодіжної політики, в тому числі і в Україні. Саме тому постає питання про молодь як суб'єкт суспільних перетворень, а звідси – і про саме цю вихідну позицію у формуванні державної молодіжної політики (Головатий М. Ф. Молодіжна політика в Україні: проблеми оновлення / Головатий М. Ф. – К.: Наукова думка, 2003. – 236 с.).

Вітчизняний і міжнародний досвід засвідчує, що прорив суспільства до нової якості можливий лише тоді, коли до трансформаційних процесів активно долучається молодь, яка є найбільш динамічною частиною населення. Молодіжні громадські об'єднання стали важливим чинником залучення молоді до участі в суспільних процесах, сприяють задоволенню її соціальних, професійних, освітніх та інших потреб. Ефективна діяльність молодіжних об'єднань, підвищення їх політичної суб'єктності є суттєвою складовою поглиблення демократизму, розширення «третього сектора» й розбудови державності в Україні.

Державна молодіжна політика – це специфічний напрям діяльності держави, що здійснюється в інтересах молодих громадян і суспільства з метою збереження та розвитку молодіжного потенціалу і через це, забезпечення соціального відтворення, оновлення та прогресу суспільства. Активізуючи інтереси й потреби молодих громадян і розкриваючи протиріччя, що супроводжують процес досягнення цілей, державна молодіжна політика покликана розв'язувати виникаючі проблеми, направляти їх у русло цивілізованої взаємодії, діалогу суспільства і молоді (Лук'янова Н. Державна молодіжна політика в Україні [Текст] / Наталія Лук'янова // Віче. – 2009. – № 22. – С. 15–16.).

Формування і реалізація державної молодіжної політики в Україні відбувається на фоні загальних тенденцій демократизації суспільства, підвищення ролі молоді і водночас розширення можливостей для соціалізації та індивідуального розвитку особистості, підвищення значення принципу партнерства в побудові стосунків держави й інших суб'єктів соціальної дії, зокрема молоді.

Встановлено, що реалізація молодіжної політики на сучасному етапі розвитку української держави повинна активніше включати в себе такі елементи як «молодіжні організації» та «молодіжні рухи», на які мають значний вплив політичні структури й ідеологічні течії та які характеризуються входженням молоді у «велику політику», як окремої соціально-демографічної групи з власними економічними, соціальними та політичними інтересами. Тому стосунки держави з молоддю задля формування та реалізації державної молодіжної політики мають базуватися на основі принципу консенсусу між молодіжним середовищем та державними структурами. (Циганенко Г. Чинники схильності молоді до участі в політичних організаціях [Текст] / Г. Циганенко // Соціальна психологія. – 2007. – № 3. – С. 47–57.).

Система державного управління у сфері молодіжної політики діє через певні механізми (правовий, організаційний, фінансово-економічний та ін.), які визначено як сукупність засобів державного впливу (правових норм, принципів, практичних заходів, методів, інструментів), спрямованих на створення суб'єктами державного управління умов і гарантій соціального становлення й розвитку молодих громадян, виникає нагальна вимога, з одного боку, комплексного їх упровадження та взаємоузгодженого удосконалення, адже ці механізми характеризуються органічними зв'язками, а з іншого – реалізації при цьому організуючої ідеї щодо належного життєзабезпечення молодих громадян.

Існуючий розрив між цілями молодіжної політики держави та реальним станом молоді свідчить, що в умовах трансформації українського суспільства, не вдалося знайти оптимальні шляхи й механізми оперативного реагування на нові явища, що призвело до суттєвого погіршення становища значної частини молоді та обумовило збільшення рівня недовіри нового покоління до влади й основних інститутів українського суспільства. Побудова якісних відносин держави і молоді можлива за наявності певних передумов: визнання молоді стратегічним ресурсом розвитку України, утвердження її прав, забезпечення гідного рівня життя, розширення демократичної участі в розвитку суспільства. [Похресник А. Европа и Украина: трансформации общества и жизненные ориентации молодежи // Персонал. – 2002. – № 12. – С. 62 – 64].

Удосконалення організаційного механізму державного управління у сфері молодіжної політики вимагає розробки науково обґрунтованої стратегії державної молодіжної політики, упровадження демократичних засад у діяльність системи органів державного управління, розвитку кадрового потенціалу, налагодження діалогової взаємодії органів влади і громадськості. За цих умов політика держави припускає динамічність і диференційований підхід, керованість і самоврядність.

Вирішувати проблеми державного управління у сфері молодіжної політики в сучасних умовах необхідно шляхом переходу до нової управлінської парадигми. Вона має включати побудову паритетних відносин між органами влади і молоддю, поєднувати елементи державного і громадського управління, забезпечувати максимальне залучення громадськості до вироблення і здійснення обґрунтованих, узгоджених управлінських рішень з урахуванням запитів молоді та активізації її власних зусиль.